

Innst. S. nr. 71

(1999-2000)

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen og Thore Aksel Nistad om å be Regjeringen foreta nødvendige endringer slik at brøytebiler og utrykningskjøretøy unntas fra krav om piggdekkavgift

Dokument nr. 8:11 (1999-2000)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I Dokument nr. 8:11 (1999-2000) fremmer stortingsrepresentantene Anders Anundsen og Thore Aksel Nistad følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta de nødvendige endringer slik at brøytebiler og utrykningskjøretøy fritas fra avgift på piggdekk."

Som bakgrunn for forslaget blir det vist til at Samferdselsdepartementet har tatt til orde for å innføre virkemidler som vil redusere bruken av piggdekk, særlig i store byområder. Departementet hevder at det foreligger beregninger som viser at det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å redusere piggdekkbruken i de fire største byene.

Forslagsstillerne viser til at en undersøkelse gjennomført av KNA vinteren 1999 viser at de som bruker piggfrie vinterdekk er hyppigere involvert i ulykker enn de som bruker piggdekk.

KNA ser det som ikke hensiktsmessig med gebyr på bruk av piggdekk. Som svenske myndigheter, mener KNA at det på vegen må være en betydelig andel biler med piggdekk for å rue opp snø og is på vegbanen.

I flere av landets storbyer er det likevel innført avgift for bruk av piggdekk kommende vinter. Avgiften rammer alle uavhengig av kjøretøytype og det er sannsynlig at virkningen vil være en generell nedgang i bruken av piggdekk i storbyene.

Avgiften på bruk av piggdekk rammer også brøytebiler og annet brøytende kjøretøy, noe som kan virke snodig.

Ifølge et oppslag i Dagbladet 11. oktober 1999 hevdes det at også utrykningskjøretøy omfattes av avgiftsplikten fordi det ikke gis dispensasjoner fra denne. Det antas at dette må bero på en misforståelse og at det er

åpenbart for enhver at det er betydelig viktigere å tenke sikkerhet i forhold til utrykningskjøretøy enn på de avgiftskronene som myndighetene betaler til seg selv. Imidlertid tas utrykningskjøretøy med i forslaget for å være på den helt sikre siden.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Eirin Faldet, Sverre Myrli, Gunn Olsen, Ola Røtvei og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Thore Aksel Nistad og Christopher Stensaker, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Kofoed-Larsen og Jan Sahl, fra Høyre, Ellen Gjerpe Hansen og lederen Oddvard Nilsen, fra Senterpartiet, Jorunn Ringstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Myrvoll, og fra Venstre, May Britt Vihovde, har innhentet følgende uttalelse fra Samferdselsdepartementet, datert 18. november 1999:

"Det vises til brev fra samferdselskomiteen av 3. november 1999, vedlagt kopi av dokument nr. 8:11 (1999-2000).

Samferdselsdepartementet har gjennom forskrift nr. 437 om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr av 7. mai 1999 åpnet for at kommunene kan innføre en ordning med betaling av gebyr for bruk av piggdekk innenfor gjeldende gebyrsone. Ordningen er vedtatt i tråd med Stortingets forutsetninger i Innst. S. nr. 273 (1996-97), jf. St.meld. nr. 37 (1996-97) Norsk veg- og vegtrafikkplan samt lovgrunnlaget for piggdekkgebyrordninger i Innst. O. nr. 6 (1997-98), jf. Ot.prp. nr. 13 (1997-98). Til nå har Oslo kommune valgt å innføre ordningen med virkning fra 1. desember 1999.11.18 Bakgrunnen for at det er åpnet adgang for å innføre

piggdekkgebyr, er behovet for å kunne regulere helse- og trivselsulemper ved piggdekkbruk på en bedre måte. Høye konsentrasjoner av partikler kan utløse negative helseeffekter i form av lunge- og luftveissykdommer. En viktig kilde er piggdekkens slitasje av vegdekket og oppvirling av dette støvet fra vegbanen i perioder med bar og tørr veg vinterstid.

I arbeidet for å redusere miljøulempene knyttet til bruk av piggdekk ble flere virkemidler vurdert; herunder forbud og ulike avgiftsordninger. I St.meld. nr. 37 (1996-97) er det redegjort for disse virkemidlene. Departementet foreslo i den sammenheng en piggdekkpolitikk basert på en lokal oblatordning. En av årsakene til at departementet ikke anbefalte en forbudsløsning var bl.a. at et forbud ikke tar hensyn til bilistenes varierende behov for dekkutrustning avhengig av bosted og kjøremønster. Et forbud ville derfor trolig måtte kombineres med dispensasjoner for flere trafikantgrupper med særlig behov for piggdekk, hvilket igjen ville kunne medføre omfattende saksbehandling og betydelige administrative kostnader.

Ordningen med Oslo kommune nå har innført innebærer at både brøytebiler og utrykningskjøretøy fortsatt lovlig kan benytte piggdekk mot at det betales et gebyr for miljøulempen bruk av piggdekk medfører. Et hovedprinsipp bak ordningen er da også at forurenser skal betale. Når ovennevnte forskrift ikke åpner for å dispensere fra gebyrplikten, er dette fordi forurensningen ved bruk av piggdekk vil være den samme uavhengig av hvilket motiv eller behov som ligger bak den aktuelle bruken av piggdekk i hvert enkelt tilfelle. Samferdselsdepartementet vil for øvrig påpeke at Stortinget tidligere er gjort kjent med at ordningen ville kunne medføre økte kostnader for offentlige myndigheters kjøretøy som av ulike grunner vil bruke piggdekk mot betaling, jf. Ot.prp. nr. 13 (1997-98).

Skal målet om å bedre bylufta i de store byene nås, må miljøhensyn prioriteres. Etter Samferdselsdepartementets oppfatning er det også viktig å holde fast ved prinsippet om at forurenser skal betale for den miljøulempe forurensningen medfører. Et system med fritak fra gebyrplikten for ulike grupper kjørende vil ikke være i tråd med et slikt prinsipp. I tillegg vil det kunne innebære vanskelige avveininger og økte administrasjonskostnader."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst O. nr. 6 (1997-1998), hvor komiteens flertall uttalte:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Eirin Faldet, Sverre Myrli, Gunn Olsen, Ola Røtvei og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Koføed-Larsen og Jan Sahl, fra Senterpartiet, Jorunn Ringstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Myrvoll og fra Venstre, May Britt Vihovde, viser til Innst. S. nr. 273 (1996-1997) hvor komiteens flertall uttalte følgende:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, er tilfreds med at departementet i 1997 vil fremme forslag om nødvendig lov hjemmel for å innføre oblatordninger for å få ned piggdekkbruken i de største byområdene. Ettersom det i dag er en betydelig overgang til piggfrie dekk, er flertallet enig i at landets bilister først skal få en sjanse til frivillig å gå over til piggfrie dekk. Departementet må følge utviklingen i overgangen til piggfrie dekk nøye. Flertallet viser til at for å følge opp den nye forskriften til forurensningsloven, er det tro-

lig nødvendig at om lag 80 pst. av bilene bruker piggfrie dekk i de største byområdene i år 2002.

Flertallet ber departementet forberede innføring av restriksjoner mot bruk av piggdekk fra høsten 1999, med mulighet til å revurdere tidspunktet for innføring dersom markedsutviklingen tilsier at en når målet om 80 pst. piggfrie dekk i de store byene innen år 2002.

Flertallet vil understreke at bedret vintervedlikehold er en nødvendig forutsetning for redusert piggdekkbruk."

Flertallet slutter seg til at nedgangen i piggbruken i storbyområdene i utgangspunktet forsøkes oppnådd ved frivillighet. Dersom dette ikke lar seg gjøre, ved at målsettingen om anslagsvis 80 pst. piggfri andel i storbyområdene i år 2002 oppnås, vil det bli nødvendig å ta i bruk lov hjemmelen.

Flertallet viser til at det for tida er en betydelig overgang fra piggdekk til piggfrie dekk i storbyområdene og har videre merket seg at Statens vegvesen, Norges Automobilforbund (NAF) og andre bilorganisasjoner har iverksatt kampanjer for å få flere til å kjøre piggfritt. Flertallet ser på dette arbeidet som særdeles positivt, og ber departementet støtte opp om arbeidet slik at en forsøker å unngå å ta lov hjemmelen i bruk ved at piggfriandelen i storbyene er 80 pst. i 2002.

Flertallet viser til behovet for økt vintervedlikehold i forbindelse med økt bruk av piggfrie dekk; også på det kommunale og fylkeskommunale vegnettet, hvor det vil være påkrevet med en intensivert innsats i vintervedlikeholdet.

Flertallet forutsetter at departementet i nært samarbeid med de fire største bykommunene legger opp til nødvendige tiltak for å bedre friksjonsforholdene på kommunale veier i og omkring disse byene.

Flertallet slutter seg for øvrig til lovforslaget."

Disse medlemmer legger fortsatt dette til grunn.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det bør vises fleksibilitet i forhold til spesielle kjøretøygrupper med bruk av slike gebyrer.

Disse medlemmer vil derfor støtte forslaget om unntak fra gebyr på bruk av piggdekk for brøytebiler og utrykningskjøretøy, samt for funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytninghemmede.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at departementet i sin uttalelse understreker at det ikke er forbud mot bruk av piggdekk i noen del av landet og fastholder det generelle prinsippet om at forurenser skal betale miljøkostnadene. Dette bør også gjelde ved bruk av piggdekk, og departementet ønsker derfor ikke å innføre unntak fra piggdekkgebyret for brøyte- og utrykningskjøretøyer. Disse medlemmer stiller seg i utgangspunktet bak denne hovedregelen, men mener det er grunn til å vurdere om det er hensiktsmessig å la kjøretøyer som av helt åpenbare grunner ikke kjører piggfritt være underlagt denne forskriften. Disse medlemmer er imidlertid mer bekymret for hensynet til bilister med funksjonshemninger som gjør bilen til eneste mulige framkomstmiddel. Dersom disse i tillegg har vanskelig adkomst til hjem eller arbeid av en slik art at piggdekk er nødvendig for framkommeligheten, har de ingen mulighet til

å velge bort gebyret ved andre transportløsninger. Disse medlemmer vil understreke at bilen erstatter gangfunksjonen for forflytningshemmede.

Disse medlemmer er på det rene med at et unntak fra gebyrplikten etter forskrift om gebyr for bruk av piggedekk forutsetter at selve forskriften må endres. Disse medlemmer er kjent med at en slik forskriftsendring i utgangspunktet krever tre måneders høring, minimum seks uker.

Disse medlemmer er opptatt av klar informasjon om piggedekkgebyret til brukerne både i og utenfor Oslo. Å varsle et endringsforslag nå, vil trolig skape forvirring og svekke gebyrordningens gjennomføring.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette konkludere med at fritak fra piggedekkgebyr for utrykningskjøretøyer og brøytebiler ikke er praktisk gjennomførbart denne vinteren. Disse medlemmer ber departementet følge avgiftsreglenes betydning for disse kjøretøygruppene, og orientere Stortinget om resultatet på en dertil egnet måte tidlig neste år. Disse medlemmer vil likevel be departementet endre forskriften om gebyr for bruk av piggedekk slik at funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede kan unntas fra gebyrplikten.

Disse medlemmer foreslår:

”Stortinget ber Regjeringen foreta de nødvendige endringer i forskrift om bruk av piggedekk slik at funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede unntas fra gebyr på bruk av piggedekk.”

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til undersøkelse gjort av både KNA og Viking som viser at brukere av piggefrie vinterdekk er hyppigere involvert i ulykker enn de som bruker piggedekk.

Disse medlemmer mener det er positivt at en del av bilparken bruker piggedekk, slik at snø og spesielt ishinne på vegen blir slitt vekk.

Disse medlemmer mener at holdningsskapende virkemidler og ikke nye avgifter og gebyr er det rette virkemiddel. Disse medlemmer er meget betenkt over at for en del kjørende vil dette kun være en avgiftsbelegging, for f.eks. brøytebiler og utrykningsbiler.

Disse medlemmer vil spesielt vise til at i dag har bilister med funksjonshemming lov til å kjøre med flere pigger i dekkene enn andre bilister. Disse bilister har intet valg om de vil kjøre med eller uten pigger og vil få piggedekkgebyr som en ren avgift.

Disse medlemmer vil derfor foreslå at også bilister med funksjonshemming unntas fra gebyr på bruk av piggedekk.

Disse medlemmer foreslår:

”Stortinget ber Regjeringen foreta de nødvendige endringer i forskrift om bruk av piggedekk slik at brøytebiler og utrykningskjøretøy, samt funksjonshem-

mede med parkeringsbevis for forflytningshemmede, unntas fra gebyr på bruk av piggedekk.”

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til behandlingen av Ot.prp. nr. 13 (1997-1998) der Høyre gikk imot at kommunene skulle få anledning til å legge gebyr på piggedekkbruk. Høyre understreket nødvendigheten av å redusere piggedekkbruken i deler av landet på grunn av helse- og miljøproblemer med piggedekkbruk medfører. Når det gjaldt virkemiddelbruken for å redusere piggedekkbruken, ønsket Høyre å gjøre det billigere å kjøre piggefritt, ikke dyrere å kjøre med piggedekk. Høyre ønsker å bruke positive virkemidler, ikke straffe dem som mener de har bruk for å benytte piggedekk.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

”Stortinget ber Regjeringen oppheve mulighetene for at kommuner kan ilegge gebyr på bruk av piggedekk.”

Disse medlemmer er kjent med at stortingsflertallet hittil har vært positive til at kommunene skal kunne ilegge gebyr på bruk av piggedekk. Faller Høyres forslag om å fjerne muligheten til å ilegge piggedekkgebyr og ordningen med gebyr blir videreført, er det viktig at utrykningskjøretøy og brøytebiler, samt funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede, blir fritatt for gebyr for bruk av piggedekk. Dette er grupper som har særlige behov for fremkommelighet og må derfor benytte piggedekk. Det er derfor urimelig at disse gruppene må betale gebyr. Spesielt betenkelig er det at de funksjonshemmede blir rammet. Dette er bilister som ofte har lavere kjøpekraft enn gjennomsnittet og er særlig avhengig av bil til arbeid og fritid. Det er viktig at denne gruppen ut fra sosiale hensyn fritas for gebyr for bruk av piggedekk.

Disse medlemmer vil subsidiært støtte forslaget om å unnta utrykningskjøretøy og brøytebiler, samt funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede, for gebyr for bruk av piggedekk.

Disse medlemmer vil peke på de store økonomiske konsekvenser det vil få for bilister som mener de må bruke piggedekk hvis flere kommuner som grenser opp til hverandre innfører gebyr for bruk av piggedekk. Det vil ramme en gruppe som de funksjonshemmede sterkt.

Et annet problem i så henseende er gjennomgangstrafikk som kommer fra og/eller skal til deler av landet der det er påkrevd med piggedekk. Det er urimelig at disse skal betale gebyr fordi de må benytte gjennomfartsveger i områder med gebyr for bruk av piggedekk. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn be Regjeringen vurdere om stamveger og gjennomgående riksveger kan fritas fra gebyr for bruk av piggedekk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. O. nr. 6 (1997-1998)

hvor Sosialistisk Venstreparti i utgangspunktet gikk inn for en annen modell med regionale piggdekkforbudssoner i områdene rundt de større byene basert på en oblatordning. En slik oblatordning vil tillate at trafikk fra kjøretøyer heimehørende utafor sonen kunne kjøre med piggdekk uten å betale gebyr, samt at vi ønsket å gi muligheter for dispensasjon for kjøretøyer innafor sonen. Denne dispensasjonsordning var med tanke på bl.a. utrykningskjøretøyer, brøytebiler og liknende.

Ut fra den modell som er valgt, ser dette medlem det som fornuftig å støtte de forslag til unntak i forhold til gebyr som er fremmet i dokumentforslaget.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen foreta de nødvendige endringer i forskrift om bruk av piggdekk slik at funk-

sjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede unntas fra gebyr på bruk av piggdekk.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen oppheve mulighetene for at kommuner kan ilegge gebyr på bruk av piggdekk.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget ber Regjeringen foreta de nødvendige endringer i forskrift om bruk av piggdekk slik at brøytebiler og utrykningskjøretøy, samt funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede, unntas fra gebyr på bruk av piggdekk.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 9. desember 1999

Oddvard Nilsen
leder

Rigmor Kofoed-Larsen
ordfører

May Britt Vihovde
sekretær